

Een staalkaart van stijlfiguren, dat is het *Groot retorisch woordenboek*. De Vlaamse classicus en veelschrijver Paul Claes heeft er jaren titanenarbeid voor verricht. Een gesprek over verstofte kaartenbakken, Nederlandse literatuur en het verschil tussen metaforen en metonymie.

JAAP DE JONG

Foto: © Isabelle Pateer / Otherweyjes

De tjokvolle gereedschapskist van de retórica

Paul Claes over zijn *Groot retorisch woordenboek*

Politici en advocaten weten al eeuwenlang dat de vorm van hun verhalen bijna even belangrijk is als de inhoud ervan. Al vanaf de Oudheid zijn deskundigen in de wel-sprekendheid, oftewel de retórica, bezig de stijlfiguren in kaart te brengen die een boodschap zo duidelijk, spannend en indringend mogelijk over kunnen brengen – handigheidjes om lezers en luisteraars beter te informeren, te verleiden en te overtuigen.

Via schoolboeken als Lodewicks *Literaire kunst* is een beperkte verzameling stijlmiddelen onderdeel van onze middelbareschoolkennis geworden. Bijna iedereen heeft op die manier wel kennigemaakt met metaforen, ritmische herhaling, overdrijving en ironie.

‘Greed is good’

Maar als de gereedschapskist van de retórica écht wijd opengaat, vergaap je je aan het assortiment

van hamertjes en voorhamers, priemen, schroevendraaiers en boren. Voor de beginnende klusser kan het intimiderend zijn: al die subsoorten en al die rare namen en verschillende gebruiksaanwijzingen. Voor wie een spijker net zo makkelijk met een voorhamer het hout in geslagen kan worden, is het allemaal te veel en te gedetailleerd. Maar wie een topklusser in de taal wil worden, kan zijn hart ophalen aan de stijlfiguren in het *Groot retorisch woordenboek*. *Lexicon van stijlfiguren*, dat Paul Claes schreef in samenwerking met Eric Hulsens en dat eind maart bij Uitgeverij Vantilt is verschenen. Daarin worden maar liefst duizend stijlfiguren gepresenteerd.

Het is het 117de boek van Paul Claes (zie ook het kader op de bladzijde hiernaast). Tijd voor een gesprek met de Vlaamse classicus, die als docent en schrijver al vele jaren het belang van retorische kennis bepleit.